

Sygn. akt III KO 17/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **G. T.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 23 lutego 2022 r.,
wniosku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 2 lutego 2022 r., sygn. akt III K [...],
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł :

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w X.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 2 lutego 2022 r., sygn. akt III K [...], zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W przekonaniu Sądu Okręgowego w sprawie występują okoliczności, które w ocenie zewnętrznego obserwatora mogłyby stwarzać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziów z apelacji [...]. W tym kontekście Sąd zwrócił uwagę na to, że oskarżony wykonywał zawód adwokata w okręgu sądu właściwego do rozpoznania sprawy, a ponadto jest mężem sędzi orzekającej w okręgu tutejszego Sądu, z którą

pozostaje w głębokim konflikcie z racji toczącej się sprawy rozwodowej, na kanwie której zainicjował postępowanie cywilne przeciwko Sądowi Apelacyjnemu w [...]. Sąd Okręgowy wskazał również na to, że reprezentujący oskarżonego adwokat może być uznany za osobę, która pozostaje w konflikcie interesów z dwojgiem sędziów tutejszego Sądu w związku z udziałem w charakterze obrońcy w postępowaniach w dwóch innych sprawach karnych w Sądzie Okręgowym w K. oraz toczącym się na kanwie tych spraw postępowaniem immunitetowym wobec tych sędziów.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Okręgowego w K. zasługuje na uwzględnienie.

Instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, jeżeli przemawiają za tym istotne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że „zewnątrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy. Toteż należy uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 37 k.p.k., jeżeli zachodzą uzasadnione podejrzenia, że postronny, ale i obiektywny obserwator określonego postępowania sądowego mógłby powziąć wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2021 r., II KO 34/21, LEX nr 3181529; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2019 r., V KO 71/19; LEX nr 2744156*).

Taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Chociaż każda z przywołanych okoliczności, analizowana z osobna, nie uzasadniałaby skorzystania przez Sąd Najwyższy z uprawnienia przewidzianego w art. 37 k.p.k., to jednak ich kumulacja wskazuje, że rozpoznanie sprawy przez Sąd miejscowo właściwy wg zasad ogólnych mogłoby wywołać w odbiorze społecznym uzasadnione wątpliwości co do obiektywnego rozpoznania sprawy, godząc w ten sposób w dobro wymiaru sprawiedliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie wskazywano, że „dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 k.p.k., sprzeciwia się takim sytuacjom, aby o ewentualnej odpowiedzialności karnej osób najbliższych dla sędziów orzekających w sądzie właściwym rozstrzygali sędziowie tego sądu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13, LEX nr 1317927; zob. też: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 18 lipca 2019 r., IV KO 81/19, LEX nr 2714112; z 10 grudnia 2020 r., IV KO 120/20, LEX nr 3177822*). Tego rodzaju automatyzm w zakresie stosowania wspomnianej instytucji nie występuje, gdy oskarżony jest mężem sędziego jedynie sądu podległego Sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy. Podobnie w sytuacji, w której oskarżony wykonywał zawód adwokata m.in. w okręgu sądu właściwego do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych i w związku z tym utrzymywał relacje zawodowe i towarzyskie z sędziami orzekającymi w tym sądzie nie determinuje potrzeby przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, ale wymaga zbadania intensywności tych kontaktów zawodowych oraz uwzględnienia samego charakteru sprawy (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2005 r., III KO 58/05, LEX nr 157222; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2018 r., IV KO 66/18, LEX nr 257840*). Uwzględnienie jednak obu tych okoliczności łącznie, a także konfliktu interesów¹⁾ pomiędzy oskarżonym a Sądem Apelacyjnym w [...] w związku z wytoczeniem przez oskarżonego powództwa przeciwko temu Sądowi oraz sam charakter sprawy karnej, dotyczącej działalności zawodowej adwokata, mogącej budzić zainteresowanie opinii publicznej, uzasadnia zastosowanie w tej sprawie instytucji określonej art. 37 k.p.k. Marginalne znaczenie ma natomiast kwestia relacji obrońcy oskarżonego z niektórymi sędziami Sądu

Okręgowego w K.. W tym bowiem zakresie wystarczającą gwarancją obiektywizmu Sądu jest instytucja wyłączenia sędziego (art. 41-43 k.p.k.).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w X., którego siedziba mieści się niedaleko Sądu Okręgowego w K. a jednocześnie Sąd ten położony jest poza obszarem właściwości Sądu Apelacyjnego w [...].

Z tych względów orzeczono jak w postanowieniu.